

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Za życiem

Blżej funduszy europejskich

Program Kompleksowego wsparcia dla rodzin
„Za życiem”

Warszawa wrzesień 2017r.

- Wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin stanowi priorytetowe zadanie państwa wymagające podjęcia wieloaspektowych działań.
- Niepełnosprawność dotyka nie tylko samą osobę niepełnosprawną, ale także członków jej rodziny. Stąd też działania pomocowe państwa powinny być skierowane do całej rodziny.
- Niepełnosprawność wpływa na wiele obszarów życia rodziny, tj. na jej sytuację materialną, społeczną, czy też zdrowotną.
- Przyjęte w programie rozwiązania prawno-organizacyjne oraz finansowe mają na celu umożliwienie rzeczywistej i pełnej integracji społecznej osób niepełnosprawnych oraz wsparcie psychologiczne, społeczne, funkcjonalne i ekonomiczne ich rodzin.

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Za życiem

- 20 grudnia 2016r. Rada Ministrów przyjęła uchwałę w sprawie przyjęcia programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”, przedłożony przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
Powstanie programu „Za życiem” premier Beata Szydło zapowiedziała na początku października 2016 r.
- Skuteczne, systemowe wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin wymaga zastosowania wielospecjalistycznych działań realizowanych w formule międzyresortowej. Dlatego też, w celu wypracowania jak najlepszych, horyzontalnych rozwiązań został powołany przez Prezesa Rady Ministrów Międzyresortowy Zespół do spraw opracowania projektu Rządowego Programu wsparcia dla rodzin „Za życiem”.
- Powstanie programu „Za życiem” premier Beata Szydło zapowiedziała na początku października 2016 r. Podstawą prawną Programu był art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” zgodnie z którym, Rada Ministrów miała przyjąć w terminie do dnia 31 grudnia 2016 r. program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”.

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Za życiem

- Prace nad Programem były kolejnym przykładem przełamywania obowiązującego w Polsce schematu silosów, w których zamyka się daną tematykę – gdzie osoby niepełnosprawne są uwzględniane w niezintegrowanych działaniach przypisanych wyłącznie do obszaru funkcjonowania państwa a nie do realnych potrzeb konkretnych osób.
- Proponowane w Programie formy działań, kierowane do osób niepełnosprawnych i ich rodzin, wynikają z diagnozy oraz analizy posiadanych zasobów.
- Dzięki realizacji Programu funkcjonujące od wielu lat instrumenty systemu wsparcia, wymagają modyfikacji i uzupełnienia o dodatkowe rozwiązania dedykowane osobom o szczególnych potrzebach.
- W powodzeniu realizacji Programu nie można pominąć istotnej roli samorządów i organizacji pozarządowych. Jako najbliższe obywatelom, wspierają osoby niepełnosprawne w społecznościach lokalnych.
- W tym kontekście Program przewiduje, że to właśnie **samorząd będzie głównym realizatorem** przewidzianych w nim rozwiązań, przy czym będzie je mógł zlecić organizacjom obywatelskim gwarantującym odpowiedni poziom usług. Program gwarantuje wsparcie w jego realizacji i zapewnia dofinansowanie zadań.

Za życiem

- W budowaniu społeczeństwa równych szans nieoceniona jest **rola mediów**, jako kreatorów pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych i rzetelnego przekazu o funkcjonujących i wprowadzanych instrumentach ograniczających bariery wynikające z niepełnosprawności.
- Program będzie wspierany poprzez realizację działań podejmowanych w ramach innych programów i źródeł finansowania.
Działania będą poddawane stałemu **monitorowaniu i ocenie skuteczności**, co może skutkować zmianą zakresu Programu.
- Rzeczypospolita Polska dąży do stałej poprawy sytuacji rodzin, osób niepełnosprawnych i ich opiekunów, rozwijając istniejące formy wsparcia i tworząc warunki do powstawania nowych rozwiązań np. w zakresie uproszczenia procedury adopcyjnej, mając na uwadze postanowienia **Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych** sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r.

Za życiem

- Program „Za życiem” wspiera rodziny z osobami niepełnosprawnymi, w szczególności wychowujące niepełnosprawne dzieci. Obejmuje on **kompleksowe rozwiązania** dotyczące wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, wczesnego wspomaganie dziecka i jego rodziny, usług wspierających, rehabilitacyjnych i mieszkaniowych.
- Program zapewnia koordynację wsparcia, poradnictwa i informacji. W 2018 r. na realizację programu zaplanowano **511 mln zł**. W latach 2017-2021 na program zostanie przeznaczonych łącznie **3,1 mld zł**.

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Za życiem

- Ważnym elementem Programu jest zapewnienie **interdyscyplinarnego, wczesnego wspomagania rozwoju dziecka**, którego istotą powinno być zapewnienie wsparcia rodziców, opracowanie diagnozy funkcjonalnej oraz opracowanie i wdrożenie wieloprofilowego programu terapeutycznego dostosowanego do możliwości dziecka i warunków środowiskowych, który będzie uwzględniał różne strategie terapeutyczne.

W obszarze opieki zdrowotnej, zgodnie z zarządzeniem Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, w związku z przepisami ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, w przypadku zdiagnozowania wad rozwojowych płodu u kobiety, ciężkich chorób płodu oraz w sytuacji niepowodzenia położniczego, kobieta i jej dziecko będą mogli liczyć na następujące formy opieki medycznej:

- **opiekę koordynowaną nad ciążą (KOC) powikłaną** w ośrodkach II lub III poziomu referencyjnego (chodzi o zapewnienie zarówno mamom, jak i nowo narodzonym dzieciom kompleksowej opieki na każdym etapie ciąży, porodu oraz połogu, a także pełnej dostępności do świadczeń zgodnie ze wskazaniami medycznymi, z uwzględnieniem standardów opieki medycznej ministra zdrowia nad ciążą powikłaną);

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Za życiem

- **opiekę psychologiczną** na każdym etapie ciąży z powikłaniami sprawowaną przez placówki realizujące koordynowaną opiekę na III poziomie referencyjności;
- specjalne rozwiązania dla ciężarnych umożliwiające **bezkolejkowość uzyskiwania konsultacji specjalistycznych.**

- Nowym elementem jest także wprowadzenie odrębnego świadczenia – **dziecięcej opieki koordynowanej (DOK)**. Jest to świadczenie, które zawiera w sobie zintegrowaną opiekę neonatologiczną, wielospecjalistyczną opiekę pediatryczną – zgodnie z indywidualnymi wskazaniami – oraz programy rehabilitacyjne dla tych dzieci.

Dziecięcą **opieką koordynowaną będą objęte dzieci do ukończenia 3 r. ż.**, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie to dedykowane jest także noworodkom urodzonym przedwcześnie z ciąży o czasie trwania poniżej 33 tygodnia, klasyfikowanym jako noworodki VLBW (z ang. very low birth weight).

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Za życiem

- Narodowy Fundusz Zdrowia wprowadza jednocześnie zmiany w opiece ambulatoryjnej nad ciążą fizjologiczną polegające na różnicowaniu i **zwiększeniu finansowania świadczeń w poszczególnych okresach ciąży.**
- Na szczególne podkreślenie zasługują także proponowane zmiany umożliwiające **sfinansowanie późnym samodzielne prowadzenia ciąży fizjologicznej**, zgodnie z indywidualnym wyborem kobiety.

Nowością jest **koordynowana opieka nad dzieckiem z całościowymi** zaburzeniami psychicznymi. W pracach nad projektem zarządzenia i wprowadzeniem nowych rozwiązań uczestniczyło szerokie grono konsultantów z dziedziny położnictwa i ginekologii, perinatologii, neonatologii, neurologii, rehabilitacji, psychologii i psychiatrii, pediatrii oraz pielęgniarstwa ginekologicznego i położniczego.

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Za życiem

- Przewiduje się doposażenie istniejących **domów dla matek z małoletnimi dziećmi** i kobiet w ciąży - docelowo zakłada się funkcjonowanie ok. 40 takich placówek na terenie kraju z obecnie funkcjonujących 26.
- Działania w ramach Programu obejmują **pomoc uczennicom w ciąży** przez ułatwienie możliwości zmiany środowiska nauki gdy uczennica lub jej rodzice są taką formą wsparcia zainteresowani. Rozwiązanie to pozwoli na pełne uczestnictwo w dalszym procesie edukacyjnym i zapewni odpowiedni komfort dla uczennic.
- Ważnym działaniem w systemie wsparcia będzie powołanie na szczeblu samorządu powiatowego **ośrodków koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczych**, umożliwiających objęcie wsparciem osób niepełnosprawnych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci w wieku 0-7 lat. Rozwiązanie to wzmocni istniejące formy pomocy i pozwoli skoordynować działalność różnych placówek funkcjonujących w powiecie.
- Program przewiduje również dofinansowanie miejsc opieki nad dziećmi niepełnosprawnymi do **3 roku życia w żłobkach**.

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Za życiem

- Jednym z wiodących zadań, w zakresie usług wspierających i rehabilitacyjnych będzie m.in. zapewnienie **opieki wytchnieniowej** dla rodziców lub opiekunów osób niepełnosprawnych. Powyższe działanie będzie polegało na zabezpieczeniu opieki dla osób niepełnosprawnych oraz wsparciu członków rodziny w jej sprawowaniu poprzez umożliwienie uzyskania pomocy, w związku ze zdarzeniem losowym, pomocą w załatwieniu codziennych spraw lub potrzebą odpoczynku opiekuna, w wymiarze do 120 godzin rocznie.
- Nastąpi wydłużenie **zasilku opiekuńczego** (opieka nad chorym dzieckiem między 14, a 18 r.ż.) z 14 do 30 dni w przypadku opieki nad dzieckiem chorym ze znacznym stopniem niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie z określonymi wskazaniem.
- Istotnym elementem realizacji Programu będzie tworzenie miejsc w **ośrodkach wsparcia** pomagających osobom niepełnosprawnym (w szczególności z niepełnosprawnością sprzężoną i spektrum autyzmu) w osiągnięciu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym.

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Za życiem

- Program zakłada również wsparcie osób niepełnosprawnych, które opuściły **Warsztat Terapii Zajęciowej** w celu podjęcia zatrudnienia poprzez wprowadzenie możliwości korzystania z usług w Warsztacie w formie klubu.

Uczestnikom Warsztatów zaproponowane zostaną nowe formy aktywizacji zawodowej w formie praktyk zawodowych i staży aktywizacyjnych. Pozwoli to na zwiększenie prozatrudnieniowej funkcji tych placówek.

- Istotnym elementem Programu jest wprowadzenie nowych instrumentów **aktywizacji zawodowej dla opiekunów osób niepełnosprawnych**. Urzędowi pracy przekazane zostaną dodatkowe środki na działania aktywizacyjne dla bezrobotnych rodziców i opiekunów osób niepełnosprawnych, niezbędne do podjęcia zatrudnienia lub rozpoczęcia działalności gospodarczej.-

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Za życiem

- Znaczącym wsparciem dla rodzin opiekujących się osobami niepełnosprawnymi będzie wprowadzenie zmian do Kodeksu Pracy polegających na ułatwieniach w zakresie korzystania z **elastycznego czasu pracy**, w tym telepracy.

- Ważne będzie również działanie dotyczące **tworzenia mieszkań, chronionych, w tym treningowych i wspieranych**, które zapewnią całodobową pomoc dorosłym osobom niepełnosprawnym.

Ta forma wsparcia pozwoli osobom niepełnosprawnym na usamodzielnianie się w przyjaznych, dostosowanych do ich potrzeb warunkach. Działanie to będzie stanowiło odpowiedź na oczekiwania środowiska osób niepełnosprawnych. Rocznie będzie to do 50 mieszkań dla blisko 500 osób.

- Duże znaczenie będzie miało wsparcie mieszkaniowe rodzin w ramach **Programu Mieszkanie +**. Zakłada on zwiększenie dostępności mieszkań, w tym dla rodzin wychowujących dzieci niepełnosprawne oraz zapewnienie miejsc na potrzeby mieszkalnictwa wspomaganego.

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Za życiem

- W zakresie koordynacji ważną rolę będzie pełnił **asystent rodziny**. W ramach Programu przewiduje się poszerzenie obszaru jego działania i upowszechnienie oferowanych przez asystenta rodziny usług na rzecz rodzin i dzieci. Liczba profesjonalnie przygotowanych asystentów rodziny wzrośnie - do ok. 4,4 tys. Odbyły się trzy konferencje szkoleniowe dla ponad tysiąca asystentów rodziny z terenu całego kraju, z dziećmi niepełnosprawnymi. Planowane są szkolenia ogólnopolskie dla asystentów rodziny wzbogacające ich wiedzę o formach wsparcia rodzin, w tym z osobami niepełnosprawnymi, co zwiększy skuteczność pomocy.

- Program będzie poddawany **stałej ewaluacji** i koniecznym poprawiającym jego sprawnej realizacji. W najbliższym czasie przedstawione zostaną nowe instrumenty dotyczące wsparcia zatrudnienia wspomaganego osób niepełnosprawnych. Koniecznej modyfikacji ulegną niektóre zapisy dotyczące mieszkalnictwa chronionego, opieki wytchnieniowej.

Zmiany te są efektem dotychczasowej fazy Konsultacji+ i głosów środowiska osób niepełnosprawnych oraz koniecznego uspołnienienia zapisów zgodnego z przepisami prawa.

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Za życiem

Dziękuję za uwagę